

Møte torsdag den 13. juni kl. 19.40

President: Å g o t V a l l e

D a g s o r d e n (nr. 35):

1. Innstilling frå næringskomiteen om lov om oppheving av lov om erverv av næringsverksemd (Innst. O. nr. 72 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 62 (2001-2002))
2. Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringar i lov 3. juni 1977 nr. 50 om arbeidstiden på skip m.m. (EØS-tilpasning) (Innst. O. nr. 74 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 51 (2001-2002))
3. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i petroleumsskatteloven (Innst. O. nr. 76 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 84 (2001-2002))
4. Referat

S a k n r . 1

Innstilling frå næringskomiteen om lov om oppheving av lov om erverv av næringsverksemd (Innst. O. nr. 72 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 62 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter for Sosialistisk Venstreparti og 5 minutter for hver av de øvrige gruppene.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringa.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Åsa Elvik (SV) (ordfører for saka): Når Odelstinget i dag vedtek å oppheve ervervsloven, er det eit siste farvel til norsk industrikonsesjonslovgiving. Ervervsloven erstatta industrikonsesjonsloven frå 1917, som påla utlendingar og utanlandske rettssubjekt å søkje om konsesjon ved kjøp av fast eigedom i Noreg. For då Noreg inngjekk EØS-avtalen, måtte ein fjerne lovar som var karakteriserte som diskriminerande i forhold til utlendingar. Faktisk vart det i debatten omkring tilslutninga til EØS brukt som argument at forslaget som låg på bordet til ervervslov, ville ta i vare ein del av dei kontrollbehova som norske styresmakter mista ved å slutte seg til dei fire fri-domane. Eg skal ikkje seie dei vart lurte, dei som gjekk inn på desse premissane, men no viser det seg altså at ein viktig føresetnad for at f.eks. store delar av fagrørsla støtta loven og gjekk inn for EØS, no fell.

Innføringa av ervervsloven var eit komma, opphevinga av loven i dag er det endelege punktumet i nekrologen over norsk industrikonsesjonslovgiving.

Føremålet med ervervsloven er ikkje klart formulert i lovtæksten eller i førearbeida. Fleirtalet i komiteen har

likevel lagt vekt på at det først og fremst har hatt tre føremål:

- å sikre dei tilsette informasjon og uttalerett i samband med erverv
- å sikre informasjon til styresmaktene om forhold som handlar om eigarskap i næringslivet
- å fungere preventivt i forhold til useriøse investorar

Ein må sjølv sagt sjå erfaringane med ervervsloven i samanheng med at staten har vore tilbakehalden med både å stille konsesjonskrav og å setje i verk tiltak når krava blir brotne. Men at loven ikkje i tilstrekkeleg grad har vorte teken i bruk, kan ikkje vere noko argument for at loven ikkje er til nytte og derfor burde avskaffast. Det er fleirtalet i komiteen si meining

Departementet sine argument for oppheving av loven er først og fremst næringspolitiske og næringsøkonomiske. Ein fokuserer i tillegg på at loven ikkje har hatt noko føremål. Næringsorganisasjonane har støtta opphevinga av loven ut frå nokolunde den same argumentasjonen.

I høyringa er det først og fremst arbeidstakarorganisasjonane som har gått mot forslaget om oppheving. Men det har også kome kritiske merknader frå andre høyringsinstansar, der argumenta har strekt seg frå beredskapsomsyn til omsynet til eldre konsesjonsvilkår.

Framstegspartiet støttar Regjeringa sitt framlegg om oppheving av loven, medan Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet går imot. Kristeleg Folkeparti, som i si tid gjekk inn for loven – i motsetjing til dei andre som heile tida har vore imot – går no også inn for oppheving, trass i at dei, då loven vart vedteken, argumenterte varmt for endringar i den gamle konsesjonsloven, som hadde «forhindret at utenlandsk storkapital sikret seg kontrollen og vi ble husmenn i vårt eget land». Eg reknar med at utover dette vil fleirtalet i salen sjølv argumentere for sine eigne standpunkt.

Departementet argumenterer med at i samband med oppkjøp av norske verksemdar vert ervervsloven mindre føreseieleg, og at den dermed kan føre til forseinking av kjøpsprosessen. Departementet antydgar at dette bidreg til at det er vanskeleg å trekkje nødvendig kapital til norsk næringsliv.

Fleirtalet i komiteen er ueinig i denne vurderinga. Fleirtalet meiner ikkje at loven er eit alvorleg hinder for at kapitalen kan etablere seg i Noreg. Departementet presenterer sjølv tal som viser at utanlandske direkte investeringar i Noreg har vakse sterkt i løpet av det siste tiåret.

Det utanlandske eigarskapet i Noreg aukar. Utanlandsk eigarskap kan vere bra på mange måtar. Historia har vist at det kan føre til tilførsel av utanlandsk kompetanse, for å nemne noko. Men i dag ser vi ei utvikling der andelen av utanlandsk eigarskap aukar, utan at forskning eller kompetanseoppbygging aukar tilsvarande. Årsaka er etter mi meining først og fremst at dereguleringa av økonomien har ført til at vi sit utan mekanismar som gjer oss i stand til å stille krav til eigarane. Ervervsloven kunne ha vore ein slik mekanisme.

For SV er konsesjonslovgivinga eit viktig styringsverkemiddel for å førebyggje slakting av bedrifter, for å førebyggje utflagging og for store eigarkonsentrasjonar.

Stabilt og langsiktig eigarskap er ein føresetnad for å halde oppe og vidareutvikle norsk næringsliv. Men det er ikkje til å leggje skjul på at ein del oppkjøp berre er motiverte av ønsket om kortsiktig gevinst. I den deregulerte økonomien vinn spekulantane på kostnad av arbeidstakarar og samfunnet elles. Då er det god grunn for styresmaktene til framleis å ha behov for kontroll med eigarskifte i næringslivet.

Komiteen har diskutert EØS og ESA mykje i samband med denne loven. I opningsbrevet datert 24. mars 2000 hevdar ESA at ervervsloven er i strid med EØS-regelverket. Fleirtalet i komiteen meiner at så lenge saka ikkje er avklara, og Noreg har ikkje kome med noka vedgåing til ESA, kan ikkje ESA si vurdering vere noko sjølvstendig argument for at loven bør opphevast. Så skal eg vere den første til å vedgå at departementet i proposisjonen skriv at det er dei næringspolitiske argumenta som veg tyngst i forhold til opphevinga av loven, og at dei derfor ikkje har sett det nødvendig å vurdere merknadene frå ESA vidare. Men i brev til komiteen skriv statsråden likevel at «ein må leggje til grunn at ESA meiner at ervervslova som sådan strider mot EØS-avtalen».

Eg har eit bestemt inntrykk av at ESA si vurdering har vore veldig behageleg for dei som har ønskt loven vekk, sjølv om det formelt ikkje er brukt i argumentasjonen for oppheving.

I erkjenninga av at det er fleirtal i Odelstinget for å oppheve loven, har dei tilsette sine organisasjonar fremma eit subsidiært ønske om at det som handlar om dei tilsette sine rettar i loven, vert teke inn i anna lovverk. Departementet har vurdert dette, men ikkje funne det tilrådeleg og argumenterer med at det nye Arbeidslivslovutvalet vil ta problemstillinga opp til vurdering. Men ein ny arbeidslivslov kan tidlegast ta til å gjelde i løpet av 2005, og konsekvensen av at Odelstinget i dag opphevar loven, er at dei tilsette sine rettar vert reduserte fram til det.

Det har vore eit fleirtal i komiteen for å sikre rettane til dei tilsette i anna lovverk. Mellom anna har det vore mykje fokusering på at «erverters» informasjonsplikt kan ha fungert positivt, fordi ein rett og slett har unngått konflikter. Fleirtalet meiner derfor at næringslivet samla sett ikkje er tent med at dei tilsette får innskrenka rett til informasjon, og vi meiner at dei tilsette sine rettar må takast i vare i overgangsperioden til ein eventuell ny arbeidslivslov. Innstillinga til komiteen, som dessverre ikkje representerer det same fleirtalet som i Odelstinget, går derfor ut på at vi ber Regjeringa komme tilbake med forslag til endringar når det gjeld dei tilsette sin rett til informasjon og uttale i samband med erverv og med forslag til sanksjonar dersom så ikkje skjer. Eit fleirtal i komiteen, som også utgjør eit fleirtal i Odelstinget, dvs. Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, SV og Senterpartiet, har ønskt at informasjonsplikta for «ervertaren» skal ivaretakast i anna lovverk om ervervsloven blir oppheva, men vi har vore ueinige om korleis det best kan skje. Framstegspartiet har saman med regjeringspartia laga eit eige forslag som ikkje går så langt som forslaget til fleirtalet i komiteen. Men det forslaget som ligg føre no, er for dårleg. Det lyder:

«Ny innehaver skal avholde informasjonsmøte med de ansatte om virksomhetsoverdragelsen og om konsekvensene for de ansatte senest når virksomhetsoverdragelsen gjøres offentlig kjent.»

Her utvidar ein retten som allereie ligg i arbeidsmiljøloven, til også å angå dei tilsette, og ikkje berre dei tilsette ved verksemdsoverdraging. Men det er ikkje det denne saka handlar om. Det vi diskuterer her, er at vi manglar rettar og plikter knytte til aksjekjøp. Dei rettane og pliktene som til no har lege i ervervsloven, mistar vi no. Det forslaget som ligg på bordet frå regjeringspartia og Framstegspartiet, er ikkje godt nok om ein ønskjer å ta vare på dei tilsette sine rettar ved eigarskifte. Eg skulle derfor ønskje at dei som verkeleg ønskjer å ta vare på dei tilsette sine rettar, heller gjekk for forslaget frå Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet.

Grethe Fossli (A): Saksordføreren har hatt en meget god gjennomgang av saken, og siden Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet står sammen om flertallsinnstillingen, har hun fått fram de viktigste argumentene for å beholde loven.

Vi kan ikke forstå hvorfor det er nødvendig å oppheve loven. Argumentet om at loven er lite brukt, og at den derfor bør oppheves, er et dårlig argument. Det at loven er lite brukt, kan bety at den har virket preventivt, og at useriøse erverters derfor har holdt seg borte fra oppkjøp – og da har jo loven fylt sin intensjon.

Et annet viktig argument for å beholde loven er at den gir Regjeringen mulighet til en viss styring og kontroll med eierskifte. Det er underlig at Bondevik-regjeringen gir fra seg denne styringsmuligheten. Da loven i sin tid ble innført, ble det understreket at en av hensiktene med å innføre loven nettopp var at loven skulle gi myndighetene en styringsmulighet i forbindelse med eierskifte og eierforhold i næringsvirksomhet over en viss størrelse. I tillegg skulle Regjeringen ha mulighet til å gripe inn dersom det utviklet seg lite ønskelige eierstrukturer innen den enkelte sektor og de enkelte områder.

Også distriktpolitisk er loven viktig. Norge er et land hvor små samfunn domineres av hjørnesteinsbedrifter, og mange lokalsamfunns eksistens er avhengig av slike bedrifter. Loven gav Regjeringen adgang til å holde en viss kontroll ved slike bedrifter, noe som er viktig i forhold til sysselsetting og bosetting i distriktene.

Når det gjelder forholdet til EØS-avtalen, kan en i Innst. O. nr. 16 for 1994-1995 lese følgende:

«Det påpekes i proposisjonen at lovutkastet ikke er gitt en diskriminerende utforming. Loven er ikke ment å få noen særskilt anvendelse på utenlandske oppkjøp i norske foretak. Departementet understreker de likebehandlingsprinsipper som ligger til grunn i EØS-avtalen, og vil legge disse til grunn i sin praktisering av loven overfor ulike investorer.»

Jeg registrerer at Regjeringen tar til følge at ESA hevder at ervervsloven er i strid med EØS-avtalen, noe man ved innføring av loven i sin tid hadde jobbet mye med for å unngå. Jeg registrerer også at Regjeringen ikke har tatt seg bry med å vurdere merknadene fra ESA og derfor

ikke har lagt vekt på dette i det hele tatt, men har tatt andre hensyn i forbindelse med opphevelse av loven.

Ivar Kristiansen (H): Foregående taler avsluttet med å henvise til at Regjeringen ikke har tatt seg bry med å gå gjennom de merknader som det har vært referert til med hensyn til ESA. Grunnen til det er nettopp at dette ikke har vært Regjeringens begrunnelse for å fremme forslag om avvikling av loven. Men jeg tror at hvis man hadde tatt den veien, ville det i seg selv ha vært mer enn godt nok til å bruke som en hovedbegrunnelse for å avvikle loven, for dette er ikke noe annet enn et slags eksperiment som Norge som det eneste land i Europa fortsatt opererer med. Med syv års erfaring med denne loven som ble etablert med virkning fra 1. januar 1995, vet vi alle sammen at vi er nødt til å stille oss selv spørsmålet: Er denne loven nødvendig? Hva slags virkning har den, hva slags effekt har den, annet enn å være en ekstra strafferunde for næringslivet og for dem som sitter og skal forvalte fremtiden på vegne av det verdiskapende Norge? Vi vet at gjennom disse syv årene har skiftende regjeringer fått inn rundt 2 150 meldinger om erverv, og ingen av dem har nektet erverv i ett eneste tilfelle. Når vi vet at dette medfører ulemper og kostnader, er det prisverdig at Regjeringen har tatt et initiativ til å få dette avvirket. Det er fullstendig i tråd med Regjeringens ønske og målsetting i sin kampanje «Et enklere Norge» å få tatt knekken på disse unødige kostnader som man påfører næringslivet, som opp gjennom perioden har beløpt seg til flere hundre millioner i ekstra kostnader. Det skaper nok sysselsetting på enkelte offentlige kontorer, men det er ikke det «Et enklere Norge» skal være et bidrag til. Derfor er dette en lov som har overlevd seg selv, og som fortjener én ting, nemlig å bli avvirket.

Som andre har tatt opp og vil ta opp, er de ansattes interesser ivaretatt, og det er også ivaretatt gjennom andre lover enn ervervsloven. Vi vil også kunne finne de rettigheter og krav ansatte har på opplysning rundt eierskifte, ivaretatt gjennom det arbeidet Regjeringen har igangsatt når det gjelder Arbeidslivslovutvalget, som fremmer sin innstilling om ikke så altfor lang tid. Derfor er dette et skritt i riktig retning. Vi slipper for ettertiden, ved hjelp av Fremskrittspartiets støtte til Regjeringen, å få også på dette området en stopp, og at Norge skal være det eneste land i Europa som fortsatt henger igjen og har en slik lov på plass.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg skal starte med å ta opp forslagene nr. 1 og 2, referert i innstillingen, på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, så jeg er sikker på at det ikke blir glemt.

Fremskrittspartiet støtter Regjeringens forslag om opphevelse av lov om erverv av næringsvirksomhet. For oss er det viktig at Regjeringen foretar en nøye gjennomgang av alt regelverk som vedrører de næringsdrivendes situasjon, foretar nødvendige forenklinger der hvor det er mulig, og fjerner lover og forskrifter som kun bidrar til byråkrati og kostnader for næringslivet. Ervervsloven er

et godt eksempel på det siste, et godt eksempel på en lov som med fordel kan oppheves.

Formålet med loven har vært å sikre norske interesser i et stadig skiftende internasjonalt næringsliv i samband med mulige oppkjøp av virksomheter. Jeg tror at vi alle er enige om at det er viktig å sikre at vesentlige deler av norsk næringsliv forblir på norske hender, og at offentlige myndigheter må legge opp en næringspolitikk som sikrer dette. Da må det helt andre virkemidler til enn en ervervslov, mener vi.

Evalueringen av ervervsloven viser at loven ikke har oppfylt de intensjoner som den var ment å skulle ha, og at loven nesten ikke har vært i bruk. I den tid loven har virket, har intet erverv blitt nektet. Det kan tyde på at behovet for en slik lov ikke er så stort som det man trodde i utgangspunktet. Fremskrittspartiet mener at evalueringen viser at den aldri har oppfylt den intensjon som den var ment å skulle ha.

Saken viser også at loven har medført store kostnader for næringslivet, et næringsliv som allerede sliter med store utgifter og avgifter, og at det mest er advokatnæringsen som har profittert på loven. Det har vært bra advokatmat. At vi nå fjerner en lov som har medført så store kostnader for næringslivet som det denne loven har, bør være en merkedag i næringspolitikken. I tillegg fjerner vi nok en særnorsk ordning som har vært med på å svekke Norges omdømme i utlandet generelt og i utenlandsk næringsliv spesielt. Jeg viser også til ESAs oppfatning, at loven er i strid med EØS-avtalens punkt om fri bevegelse av kapital og retten til fri etablering.

Fremskrittspartiet mener imidlertid at det er viktig at de ansatte i bedrifter som er utsatt for oppkjøp, blir informert om de endringer som eierskiftet medfører, og som vil påvirke deres hverdag og livssituasjon. Regjeringen har varslet at den vil ta denne problemstillingen opp i arbeidet med en ny arbeidslivslov. Det er bra, men vi er av den oppfatning at de ansattes rettigheter må sikres på best mulig måte inntil resultatet av dette arbeidet foreligger. Vi mener, i likhet med Høyre og Kristelig Folkeparti, at det må inntas en bestemmelse i arbeidsmiljøloven som sikrer de ansattes behov for informasjon. Vi mener at det kan inntas en bestemmelse i arbeidsmiljøloven § 73 E som sikrer dette. Det er i denne sammenheng viktig at de ansatte får en orientering om det som skjer i bedriften. Det burde være en selvfølge at alle får en orientering om den arbeidsplassen de befinner seg på store deler av livet.

Nå har flere vært inne på at dette ikke er det mest dekkende, men det vi har kommet frem til, gir iallfall en tilleggseffekt i forhold til dagens regelverk når ervervsloven oppheves.

Fremskrittspartiet håper når vi nå får opphevet denne loven, at man også gjør det som man legger opp til, reduserer skjemaveldet og byråkrati og dermed unødige kostnader for næringslivet i tiden som kommer.

Presidenten: Øystein Hedstrøm har tatt opp de forslagene han refererte til.

Olaf Gjødrem (KrF): Konesjonslover har hatt stor betydning for Noreg, så på den måten er dagens vedtak ein merkestein. Men etter mi og Kristeleg Folkeparti si vurdering har tida gått frå behovet for å ha ei slik lov som regulerer eigedomsomsetning.

Det krev eit visst mot av politikarar å gå inn for endringar. Det er alltid grupper eller omsyn som seier at det ein kjende i går, skal òg vera med i morgon. Derfor skal det eit visst initiativ til og ein viss rygg til for å gå på endringar. Ein vil som regel møta ein del motvilje og ein del kritikk, med den risikoen det skapar.

Etter mi vurdering var ervervslova ei føre var-lov: Etter at EØS-avtalen kom, skulle ein i Noreg ha eit middel til å sikra næringslivet i tilfelle visse situasjonar skulle oppstå. Tanken var god, men den praksisen me har sett, viser at det ikkje var behov for denne lova.

Me i Kristeleg Folkeparti ser òg eit stort poeng i å arbeida for «Et enklere Norge». Me må berre innsjå at skal me oppnå dette, må me fjerna ein del reglar, lover og vedtekter. Og dette gjeld ikkje berre Noreg, for me ser at frå instansar utanfor Noreg er det nærmast ein straum av påbod som kjem innover landet, som me må ta omsyn til i ein moderne kvardag. Derfor er det viktig å ta slike initiativ som i dag for å ta vekk det som ikkje oppfyller noko særleg føremål. Det at heller ingen andre land i Europa har ei slik lovheimling i dag, er eit tilleggsargument.

For Kristeleg Folkeparti er det ikkje eit argument at ESA ser ut til å vera i tvil om at dette er eit lovleg middel. Me ville uansett gått inn for oppheving av denne lova, for å forenkla den kvardagen dei større bedriftene har. For å tryggja dei tilsette sine behov og interesser vil me støtta at ein i arbeidsmiljølova tek inn ein regel om at det informasjonsbehovet som dei tilsette vil ha, skal verta dekt i ein overdragingssituasjon.

På denne bakgrunnen vil eg anbefala Kristeleg Folkeparti sine representantar å stemma for proposisjonen frå Regjeringa om å oppheva ervervslova. Eg vil vidare anbefala Kristeleg Folkeparti sine representantar å stemma for forslaget frå Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti om endring av arbeidsmiljølova.

Marit Arnstad (Sp): Jeg vil gjerne først få lov til å takke saksordføreren for en god og ryddig gjennomgang av saken, og dessuten mange gode argumenter i forhold til det standpunkt hun har til loven. Det er et standpunkt jeg deler, nemlig at loven ikke bør bli opphevet, og at loven kunne hatt en viktig funksjon dersom en hadde vist en annen vilje til å bruke lovverket enn det som hittil har vært tilfellet.

Jeg husker godt da konsesjonslovgivningen ble opphevet. Jeg husker også godt da ervervsloven ble satt inn som det virkemiddel som skulle komme i stedet for konsesjonsloven. Det var ikke måte på hvor viktig det EØS-positive flertallet som innførte loven, syntes at loven var den dagen den ble vedtatt. Det ble sagt fra en bred allianse i stortingsalen – fra Høyre til Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti – at dette var en meget viktig lov, som nesten i like stor grad som konsesjonsloven skulle

sikre norske eierinteresser og sikre kontroll med eierskifter i Norge. I dag registrerer jeg at det samme EØS-vennlige flertall står og sier at loven ikke har noen betydning, og at loven i og for seg ikke er noe annet enn papirbestemmelser. Enten er det en erkjennelse av at det samme flertallet i dag skjønner at de tok veldig feil i 1994, eller så snakket de kanskje mot bedre vitende i 1994. Det er vanskelig å vite.

Senterpartiet sa i forbindelse med innføringen av ervervsloven at dette er en bastardlov. For det var det. Det var ikke et lovverk som kunne fungere på samme måte som en konsesjonslov gjorde, og den har ikke på noen måte vært så bra som den konsesjonslovgivningen vi hadde tidligere. Derfor advarte vi også i forhold til det å oppheve konsesjonslovgivningen og erstatte den med ervervsloven. Men jeg tror nok at ervervsloven kunne ha blitt et viktigere virkemiddel enn det den har vært, dersom den hadde blitt brukt på en annen måte. Jeg skal ikke se bort fra at loven har hatt en forebyggende effekt i forhold til både uønskede oppkjøp, useriøse investorer og også mulig slakting av bedrifter. Fra de ansattes hold vet vi at loven har blitt ansett som svært viktig for de ansatte når det gjelder muligheten til både tidlig informasjon og tidlig konsultasjon i forhold til mulige eierskifter. Derfor har også de ansatte i større norske bedrifter vært svært opptatt av at loven burde beholdes, og at særlig bestemmelsene om informasjon og konsultasjon er framtidrettet lovverk.

Det er også verdt å ta med seg at vi vet at EU framover antakelig kommer til å styrke sin lovgivning og sine bestemmelser når det gjelder overdragelser og behovet for informasjon og konsultasjon til de ansatte gjennom Mergers Regulations. En kan i den sammenheng betrakte det vi gjør i dag, som et skritt tilbake i forhold til det som kan være en framtidig internasjonal lovgivning på området.

Jeg synes ikke argumentet om at loven ikke brukes, er et så veldig godt argument for å oppheve loven. Vi har også bestemmelser i aksjeloven om f.eks. innsidehandel, som sjelden blir brukt, men det ropes ikke av den grunn på at en skal oppheve bestemmelsene. Det er fordi en anser, sjøl om det ikke kan dokumenteres på noe vis, at lovgivningen i seg sjøl virker forebyggende i forhold til bl.a. useriøse investorer. Derfor tror jeg at den effekten, også av ervervsloven, ikke skal undervurderes.

Senterpartiet står sammen med Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti om merknader og forslag. Det betyr at vi mener at loven burde ha blitt opprettholdt, og at særlig de ansattes interesser burde ha vært ivarettatt på en bedre måte enn det en legger opp til i dagens innstilling.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Ervervsloven har eksistert siden 1. januar 1995 og har gjort det mulig for norske myndigheter å kontrollere oppkjøp av næringsvirksomhet over en viss størrelse gjennom meldeplikt til Nærings- og handelsdepartementet. Loven har blitt evaluert, og i evalueringsarbeidet er det særlig lagt vekt på hvilke behov det er for denne type regulering.

I høringsrunden er det bare arbeidstakerorganisasjonene LO, YS og NITO som har gått imot at ervervsloven

oppeves. Subsidiært har disse organisasjonene gått inn for at ervervslovens bestemmelser som gir de ansatte rett til å uttale seg til departementet, og plikten for erverver til å avholde informasjonsmøte, overføres til annet regelverk.

Erfaringene med loven gjennom sju år har vist at det reelle behovet for å kontrollere eierskifter er lite, fordi det sjelden er knyttet dramatiske endringer til disse. Loven har etter min mening rett og slett gått ut på dato. Loven er også et særnorsk fenomen. Andre land har hatt lignende ordninger, men har opphevet disse.

Forslaget om å oppheve ervervsloven er også et resultat av Regjeringens arbeid med regelforenkling for næringslivet og en oppfølging av Sem-erklæringen om at unødvendig regelverk bør fjernes for å minske reguleringen av enkeltmenneskers og bedrifters hverdag. Det er gjort beregninger som viser at loven i sin levetid kan ha påført norsk næringsliv kostnader i størrelsesordenen 100–200 millioner kroner. Kostnadene har knyttet seg både til direkte kostnader ved innsending av ervervsmeldinger og til indirekte kostnader som f.eks. forsinking når det gjelder gjennomføring av oppkjøpet på grunn av myndighetskontrollen. I tillegg kommer selvfølgelig kostnadene som man har hatt i departementet.

I stedet for å holde fast ved reguleringer som det ikke er behov for, må vi bruke kreftene på positive virkemidler for å bedre rammevilkårene for næringslivet. Vi må sørge for at Norge gjennom slike virkemidler er attraktivt for nyetableringer og investeringer i eksisterende næringsvirksomhet.

Nytten av loven for norske myndigheter, næringslivet og arbeidstakerne viser seg i dag å være langt mindre enn kostnadene og, jeg vil si, langt mindre enn det man antok da den ble innført. Jeg er fornøyd med at de aller fleste høringsinstansene også er enig i dette. Reguleringen gjennom ervervslovens system er en gammeldags regulering som ikke lenger virker. Systemet med myndighetskontroll med investeringer i Norge har røtter tilbake til 1880-tallet, da man påla utenlandske investorer konsesjonsplikt ved investeringer i naturressurser. Ervervsloven er derimot et ikke-diskriminerende regelverk som pålegger både norske og utenlandske investorer å melde bedriftsoppkjøp til departementet. Det er verdt å minne om at av over 2 100 meldinger om erverv har ingen blitt nektet.

De ansattes organisasjoner har gått imot at ervervsloven oppheves. I forarbeidene til ervervsloven ble det vist til at ansattes rettigheter reguleres av reglene i aksjeloven, arbeidsmiljøloven og avtaleverket inngått mellom partene i arbeidslivet. Det var aldri intensjonen at informasjonsplikten etter ervervsloven skulle innebære en plikt for erververen til å iverksette drøftelser eller forhandlinger med de ansatte. Dette skulle fortsatt reguleres gjennom avtaleverket mellom de ansatte og arbeidsgiverne. Når man likevel valgte å ha bestemmelser i ervervsloven som gav de ansatte informasjons- og uttalerett, var det bl.a. fordi dette ville gi de ansatte et mer reelt grunnlag for å komme med sine synspunkter på oppkjøpet på et tidlig tidspunkt, samtidig som det ikke ville være sær-

lig tyngende for erverver fordi han allerede var forpliktet til å informere etter annet regelverk.

Erfaringer viser at de ansatte har benyttet bestemmelsen i meget liten grad. Av totalt 2 147 meldinger er det bare 91 tilfeller, dvs. under 5 pst., der de ansatte har benyttet seg av retten til å uttale seg til departementet. I tre av disse bad man om at ervervet måtte underlegges nærmere prøving, og i fem av dem bad man om at ervervet ble nektet. I 23 saker bad man om at det ble satt vilkår, uten et konkret krav om nærmere prøving eller nekting.

En opphevelse av ervervsloven vil innebære at over 110 års lovregulering på dette området faller bort. Erfaringene tilsier at en reguleringslov med myndighetskontroll ikke vil gi styring med etableringer og investeringer i eksisterende virksomheter. Det er heller ikke grunn til å tro at loven vil sikre langsiktig eierskap, redde hjørnesteinsbedrifter eller sikre rettigheter til de ansatte bedre enn det regelverket som har som hovedformål å sikre dette.

Når også kostnadene ved meldepliktsystemet for norsk næringsliv langt overstiger nytten av det, mener jeg tiden er moden for at reguleringer på dette området avskaffes.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe Fossli (A): Vi har jo forstått at vi antakeligvis kommer til å tape kampen om loven her i Stortinget, men for oss er de ansattes rettigheter i denne sammenheng svært viktige. Det er slik at ervervsloven har med erverv av aksjer i et selskap å gjøre, altså med bestemmelser i forhold til erverv av $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{2}$ eller $\frac{2}{3}$ av aksjene i et selskap, mens arbeidsmiljølovens bestemmelser dekker virksomhetsoverdragelse, dvs. 100 pst. oppkjøp. Høyres, Kristelig Folkepartis og Fremskrittspartiets begrunnelse i merknaden stemmer derfor ikke overens med forslaget til nytt fjerde ledd i § 73 E i arbeidsmiljøloven, altså det forslaget som er foreslått av regjeringspartiene. Mitt spørsmål er da: Mener statsråden det er uviktig at de ansatte får informasjon ved f.eks. $\frac{2}{3}$ erverv av aksjer? Ville det ikke være greit at de ansatte fikk de samme rettighetene til informasjon ved f.eks. $\frac{2}{3}$ oppkjøp av aksjer som ved 100 pst. overtakelse?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Først og fremst vil jeg si at ved en overdragelse av et selskap helt eller delvis er jo virkeligheten den at de ansatte er med på disse prosessene – jeg holdt på å si – år i forkant. De selskapene som vurderer eierskifte, og som holder på med eierskifte, vil i 99 av 100 tilfeller ha de ansatte med på laget for å unngå alle de komplikasjoner det er å ikke ha det. Og det er jo faktisk slik at i norske selskap er de ansatte representert i styrene. Jeg har ingen grunn til å tro annet enn at når det i norske selskap er slik at de ansatte har en veldig fremtredende posisjon, og særlig kanskje i forhold til ved eierskifte, så er det rett og slett fordi bedriften føler seg tjent med dette. Det har faktisk ingenting med formuleringer i noe lovverk å gjøre.

Nå er det også slik at dette er regulert i hovedavtalen. Jeg opplever hver eneste gang jeg er rundt på bedrifter i dette landet, enten det er små eller store bedrifter, at de ansatte – eventuelt med folk fra styret og ledelse – er med. Det er altså like naturlig at alle disse partene opptrer. Min erfaring er definitivt at dette ikke har noe med denne lovreguleringen å gjøre.

Jeg ser det absolutt slik at selskapene ved overdragelser helt eller delvis, allerede involverer de ansatte. I de selskapene hvor Næringsdepartementet selv er involvert, og hvor vi faktisk holder på med noen prosesser knyttet til dette, er det jo åpenbart at de ansatte er med på det. Jeg ser ingen grunn til å lovregulere dette utover det som er foreslått fra regjeringspartiene.

Vi vet også at det er et arbeidslivsutvalg som holder på med å se på dette for å forankre det i lovverket. Jeg tror imidlertid de ansatte definitivt greier dette gjennom de hovedavtalene de har. Og det er først og fremst fordi selskapene ser seg tjent med å ha de ansatte med på laget at dette går helt strålende, uten at Stortinget vedtar en lov om erverv.

Åsa Elvik (SV): Eg har før rost statsråden for å ha ein klar ideologisk overbygning for næringspolitikken sin, sjølv om eg ikkje likar ideologien hans. Eg er derfor ikkje av dei som synest det er fullstendig håplaut at argumentasjonen til statsråden for å oppheve ervervsloven er skral og mangelfull og i sin natur utelukkande ideologisk. Eg oppfattar ingen andre grunnar til å oppheve loven enn generell argumentasjon i forhold til å fjerne alle moglege hinder for kapitalens frie flyt, utan tanke for konsekvensane det vil medføre.

Det er mogleg at det nettopp er det at ein har innsett at ein har hatt behov for meir konkret argumentasjon, som har avla argumentet om at loven må avskaffast fordi loven ikkje har vore brukt. Det er med respekt å melde eit usedvanleg lettvinnt argument.

Konserntillitsvald Rolf Utgård i Kværner seier til Dagens Næringsliv den 27. februar i år:

«Ervervsloven sikrer de ansatte informasjon og uttalerett på et tidlig tidspunkt, og det finnes mange eksempler på at de ansattes krav blir imøtekommet, slik at bedriftene slipper unna nærmere prøving og sakene blir løst før de når departementet.»

Då vil eg ein gong til spørje statsråden: Ser ikkje statsråden at når ein no ikkje støttar sekundærforslaget til fleirtalet i komiteen, taper ein nettopp denne moglegheita, den verdien som det er at dei tilsette får informasjon på eit tidleg tidspunkt, og at dette er nedfelt i lovverket?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg satte i særlig grad pris på innledningen til replikken.

Så var spørsmålet om ikke ervervsloven er med på å hindre kapitalens frie flyt. Det er slik at det er en alminnelig bred politisk oppfatning i dette land og i dette storting at kapitalen skal flyte fritt. Den skal flyte til de områdene, til de bedriftene, til de bransjene hvor eierne ser seg tjent med å utøve sin virksomhet. Det er ikke slik at Stortinget egentlig har påtatt seg noen reguleringsrolle i

forhold til dette. Hvis folk vil slutte å drive pizzakjede og heller starte med å kjøpe seg opp i aluminium, gjør man det uten å spørre noen som helst, og motsatt. Man ser jo nå at skipsredere kjøper seg opp i pizza og desslike. Jeg har ingen grunn til å tro at SV kan være inne på den tanken å skulle begynne å regulere dette. Det betyr at det er alminnelig akseptert at kapitalen flyter fritt, heldigvis. Alternativet har vi sett lenger øst, og det har ikke fungert særlig utmerket.

Hva gjelder Rolf Utgård og hans uttalelser i Dagens Næringsliv, vil jeg si at Rolf Utgård, i likhet med svært mange andre tillitsmenn i norske selskap, gjør en aldeles strålende jobb, også i forbindelse med disse virksomhetsoverdragelsene. Jeg har møtt Rolf Utgård i mange sammenhenger, også i forbindelse med dette. Men det jeg er helt sikker på, er at Rolf Utgård og alle kolleger av Rolf Utgård kommer til å ha nøyaktig den samme rollen i de virksomhetsoverdragelsene som skal foregå i ettertid. Rolf Utgård sitter jo i styret i disse bedriftene som han har vært med på, og han som alle andre er med på dette fra et absolutt tidlig stadium. Norske bedrifter i år 2002, muligens med noen unntak, som er og blir en parentes, vil selvfølgelig se seg tjent med å praktisere det at de ansatte er med på disse tingene fra dag nr. én. Alt annet vil overraske meg svært. Jeg tror det vil bli med denne loven som med så mange andre ting hvor noen har gått foran. Man kan bare forestille seg det at Arbeiderpartiet skulle komme tilbake til regjeringsmakten. Jeg føler meg veldig sikker på at de vil ikke komme på tanken engang om å relansere ervervsloven.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 479)

S a k n r . 2

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i lov 3. juni 1977 nr. 50 om arbeidstiden på skip m.m. (EØS-tilpasning) (Innst. O. nr. 74 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 51 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Første taler er Anita Apelthun Sæle, som får ordet istedenfor ordfører for saken, som er medlem av Lagtinget.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Ordføreren for denne saka, Ivar Østberg, har ikkje sete i Odelstinget, og eg er derfor hans stand-in.

Som kystkvinne kan eg ikkje la vera å vera oppteken av skipsfartsnæringa, for den har lange og stolte tradisjonar i Noreg. Faktisk er vår identitet som nasjon nært knytt til skipsfarten. «Hvor fartøy flyte kan, der er han første mann.»

Det er viktig å gje denne næringa rammevilkår som gjer det mogleg for Noreg framleis å vera ein leiande sjøfartsnasjon. Det er neppe noka anna næring som er så prisgjeven den verdsvide konkurransen som nettopp sjøfartsnæringa. Derfor må den ha rammevilkår som ikkje svekkjer moglegheitene til å konkurrera i ein internasjonal marknad. Det tek Regjeringa på alvor.

Det er slik at det er eit EU-direktiv og ein ILO-konvensjon som er utgangspunktet for denne saka. Gjennom EØS-avtala vert dette gjeldande for Noreg, og direktivet skal i hovudsak vera implementert i norsk rett innan 30. juni. Det er jo ikkje mange dagane til.

Desse direktiva dreier seg eigentleg om tryggleiken til sjøs og er eit resultat av ei avveging mellom konkurransevilkår, sikkerheitsomsyn og omsynet til arbeidsvilkåra til dei tilsette. Og resultatet er til å leva med, synest eg, på dei områda det gjeld.

Livet om bord på eit skip er annleis enn det er på land. Det er ikkje til å unngå. Derfor er avspasering med fritid på land omfattande. Eg har merka meg at sjømannsorganisasjonane protesterer over at enkelte reglar i arbeidstidslova no er fjerna, og protestane tek vi naturlegvis på alvor. Men partane i norsk skipsfartsnæring er godt organiserte. Det inneber at dei langt fleste både arbeidsgjevarar og arbeidstakarar er omfatta av ein tariffavtale. Dermed har dei fleste vilkår i sine arbeidsforhold som er betre enn dei minstepandardar som tidlegare låg i arbeidstidslova. Det er altså ikkje slik at sjømenn har mista rettar. Ein har berre overlata reguleringa av enkelte forhold, som f.eks. satsen for overtidsbetaling, til partane sjølve.

Kva som skal reknast som vanleg arbeidstid, og kva som skal reknast som overtid, går framleis fram av lova. Det er også klart kor mykje ein sjømann maksimalt kan arbeida. Det siste er viktig av sikkerheitsomsyn.

Eit fleirtal i komiteen vil senda heile saka tilbake til Regjeringa, fordi lova, som det er sagt, ikkje skal vera godt gjennomarbeidd. Eg må innrømme at eg føler diskusjonen som storm i eit vassglas. Det er eitt ord som er endra. «Tariffavtale» er vorte til «avtale» i § 7, dette for å sikra at tilsetjing på NIS-skip skal vera mogleg også utan tariffavtale. Eg vil tru at saka får fleirtal her i Stortinget i kveld.

Fiskarar er i ein annan arbeidssituasjonen enn dei vi kallar sjømenn. Eg er tilfreds med at Regjeringa vil koma tilbake til arbeidstidsbestemmingar mv. for desse i ei eiga sak.

Då er det viktig at fiskarar, som står for ei viktig næringsgrein langs kysten, ikkje vert pålagde arbeidstids- og kviletidsbestemmingar som gjer umogleg det arbeidet som må gjerast på båtar som berre er bemanna med få personar, for vi har mange av dei.

Eg anbefalar forslaget frå mindretallet, og eg anbefalar også å stemma for punkt C når det kjem opp i Stortinget.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Komiteen har i denne saka fått oversendt ein proposisjon som er både uryddig og ikkje minst dårleg førebudd. Det er leitt, synest eg, at Odelstinget no må ta stilling til ei sak der statsråden gjer fleire endringar undervegs, altså etter at saka var oversend til Odelstinget og komitebehandling.

Komiteen registrerer at i førebuinga frå departementet si side har ikkje saka vore ute på høyring. Det har heller ikkje vore kontakt mellom departementet og partane i arbeidslivet i denne saka, så langt eg kjenner til. Dette har kome klart til uttrykk gjennom brev frå sjømannsorganisasjonane i Noreg og Norges Rederiforbund. Etter fleire innspel frå nettopp desse organisasjonane har altså statsråden i brev til komiteen svara at han på fleire punkt ikkje har nokon innvendingar eller merknader til desse endringsforslaga.

Eg kan nemne regelen i § 3, om å ikkje setje forbod mot arbeid utover 8 timar i 24-timersperioden, og spørsmålet om arbeidstid og kviletid på skip i NIS-loven § 7 første lekk, der statsråden òg har gjort endringar i sjølve lovteksten. Statsråden har òg i brev til komiteen av 15. mai 2002 skrive:

«Jeg har ingen bemerkninger til at foreslåtte lov om norsk internasjonalt skipsregister § 7 tredje ledd første punktum utgår.»

Til slutt har statsråden òg endra teksten i § 7 tredje lekk siste punktum etter framlegg frå Norges Rederiforbund.

Slik kan me ikkje ha det. Det burde avgjort ha vore ein fordel å få ei breiare vurdering av slike ting før Regjeringa la fram dette lovforslaget. Det er på mange måtar litt oppsiktsvekkjande at statsråden vel ei slik arbeidsform i staden for å trekkje saka attende. Eg hadde gjerne sett at synspunkta til sjømannsorganisasjonane hadde fått ei mykje breiare og grundigare vurdering. Det gjeld særleg på område som er knytte til § 3 i lovforslaget.

Fleire innvendingar er altså komne mot forslaget. Eg viser særskilt til det som har i seg element av sosial og økonomisk karakter. Eg forstår at organisasjonane reagerer kraftig når ikkje dette området lenger skal overlatast til tarifforhandlingar. Eg har òg stor forståing for kravet frå desse organisasjonane om at lovforslaget burde ha vore knytt til arbeidstid og ikkje som foreslått, nemleg til kviletid.

Lovforslaget er altså ein konsekvens av eit EØS-direktiv. Fristen for implementeringa er 30. juni 2002 og 1. august 2003. Arbeidarpartiet varslar ikkje motstand mot dette direktivet, men meiner at departementets handtering og skjønsvurdering i denne saka er under all kritikk. Derfor ønskjer Arbeidarpartiet å sende saka tilbake til Regjeringa, med unntak av departementets framlegg til vedtak under romartal II. Slik vil òg Arbeidarpartiet stille seg under avrøystinga.

Kari Lise Holmberg (H): Innledningsvis vil jeg slutte meg til de betraktninger som Anita Apelthun Sæle fremførte i sitt innlegg. Også vi fra Høyres side vil støtte det forslaget fra et mindretall i salen som i dag oversen-

des Stortinget. Kritikken fra Arbeiderpartiets Sigvald Oppebøen Hansen skal jeg avholde meg fra å kommentere. Jeg tror sikkert at statsråden selv finner grunn til å trekke fram noen momenter.

Jeg vil i dette innlegget konsentrere meg om hviletid for sjøfolk. Forslaget legger opp til at hviletiden for sjømenn reguleres istedenfor arbeidstiden. Begrunnelsen for at hviletiden lovreguleres, er for det første ønsket om at det norske lovverket på dette punkt er i overensstemmelse med lovverket i land det er naturlig å sammenligne seg med.

Rederinæringen er en internasjonal og sterkt konkurranseutsatt næring, og vi ser det som viktig at det lovverket som regulerer arbeidsforholdene, er i overensstemmelse med andre lands. Særlig gjelder dette når det valg som er tatt for lovverket, samsvarer med retningslinjer i EF-retten.

Vi har også lagt vekt på at man gjennom regulering av hviletiden på en indirekte måte setter rammer for tillatt arbeidstid. Vi vil imidlertid presisere at det er fordelaktig om partene gjennom avtaler direkte regulerer arbeidstid og avlønning.

Videre har vi også lagt vekt på at behovet for unntak fra arbeidstidsbestemmelsene som i dag er lovfestet, vil bli redusert ved gjennomføring av de foreslåtte endringer. Videre har vi vektlagt at alle ansatte om bord på norske skip nå får lovfestet hviletid.

Vi er kjent med at arbeids- og hviletid til sjøs er noe helt annet enn på land, fordi arbeidstakere naturlig nok er på båten så å si hele tiden. En sjømann kan ikke benytte fritiden i samme grad som en som arbeider på land. Dette kompenseres det imidlertid for ved at sjømenn får lengre perioder med fri. Til gjengjeld arbeides det relativt mer i perioden man er om bord. Vi har merket oss at lovendringene som foreslås, medfører at det settes krav om minimum hviletid ut fra hva som er forsvarlig ved drift av skip, mens arbeidstiden og lønnsvilkårene for arbeidet blir å avtale mellom partene.

Per Sandberg (FrP): Det blir ikke så mye å tilføye i debatten, for Fremskrittspartiet slutter seg til det som saksordfører framla, og i den sammenheng blir det på en måte litt gjentakelse. Men Fremskrittspartiet støtter forslaget som legger opp til at hviletiden for sjømenn reguleres istedenfor arbeidstiden. Vi mener at dette vil sørge for at lovverket i større grad blir i overensstemmelse med lovverket i land det er naturlig å sammenligne seg med. Vi vet at næringen, som det er sagt av tidligere talere, er en internasjonal og sterkt konkurranseutsatt næring. Derfor er det viktig at lovverket som regulerer arbeidsforholdene, er i overensstemmelse med lovverket i andre land.

Det er også sagt tidligere at det legges vekt på at en gjennom regulering av hviletiden på en indirekte måte setter rammer for tillatt arbeidstid. Sånn sett kan en jo si at de reaksjonene som er kommet, kanskje særlig fra Arbeiderpartiet, kan være litt som storm i et vannglass. Men det er klart at Fremskrittspartiet også reagerte litt på de endringene som kom underveis her. Derfor ble også fremdriften av behandlingen av dette forslaget forskjøvet

vesentlig i komiteen, slik at sjømannsorganisasjonene da i hvert fall fikk anledning til å vurdere de endringene som kom, og fikk gitt innspill til komiteen på det. Så sånn sett skal ikke jeg bruke mye tid på å kritisere det framlegget. Det som var viktig for oss, var at partene i hvert fall her ble hørt.

Man kan jo spørre seg hvis Stortinget nå skulle ha sendt denne saken tilbake, hvorvidt det hadde blitt noen endring når den hadde kommet tilbake igjen. Da ble det på en måte stående i lys av at vi bare hadde brukt veldig mye tid uten å ha fått noen endring på det. Jeg ville selvfølgelig gjerne ha stilt Arbeiderpartiet det spørsmålet hvorvidt de hadde endret holdning hvis de bare hadde fått sendt saken tilbake til Regjeringen for å få den tilbake på et senere tidspunkt – i hvert fall da jeg hørte at Oppebøen Hansen sa at de støttet direktivet fullt ut slik det forelå.

Det som var viktig for Fremskrittspartiet, var forholdet til fiskerne. Vi er derfor glad for at Stortinget får en egen sak om det nå, slik at vi får vurdert det. For det er viktig for Fremskrittspartiet å se på forholdene for sjømenn, som representerer en veldig viktig næring. Derfor har også Fremskrittspartiet tidligere lagt veldig stor vekt på at rammevilkårene for denne næringen skal være spesielt bra.

Jeg vil i likhet med saksordfører signalisere at Fremskrittspartiet vil støtte innstillingens C.

Heikki Holmås (SV): Om denne saken er det bare to ting å si. Det ene er at saken handler om det grunnleggende i at forslagene som kommer i tilknytning til arbeidstid på skip, er høyresidens gjennomgripende kamp mot faglige rettigheter for vanlige arbeidstakere. Det andre det er å si om denne saken, er at den ikke er gjennomført i tråd med det andre regjeringsmedlemmer har sagt har vært en målsetting, nemlig å sørge for god dialog med arbeidstakerorganisasjonene når man endrer på vesentlige forhold som angår deres arbeidssituasjon. Det har vært uttrykt helt klart fra sjømannsorganisasjonene at i denne saken har det vært lite eller ingen kontakt mellom departementet og organisasjonene under forberedelsen av en sak som de oppfatter som en helt klar svekkelse av de faglige rettighetene.

Dette er årsaken til at vi har villet sende denne saken tilbake. I tillegg har det vært en dårlig saksforberedelse, som bl.a. Oppebøen Hansen var inne på i sitt innlegg. Kjernen i saken er altså det Anita Apelthun Sæle var inne på i sitt innlegg. Hun sa følgende: Det er viktig ikke å svekke mulighetene til å konkurrere på et internasjonalt marked. Dette betyr at for hver eneste faglige rettighet vi har i Norge som de ikke har andre steder i verden, mener Anita Apelthun Sæle at man burde fjerne den rettigheten hvis det kunne føre til at dette kunne være konkurransevridende. Og jeg mener, alvorlig talt, at her i landet kan vi premiere oss selv med at vi er kommet langt i å utvikle gode, faglige rettigheter. Vi har utviklet gode demokratiske muligheter for arbeidstakere til å delta i organisasjonene og til å delta i sine bedrifter. Hvis det skal være sånn at opparbeidede faglige rettigheter skal kastes på

båten – bokstavelig talt i dette tilfellet – bare fordi man i andre land har dårligere arbeidsvilkår enn det vi har i Norge, synes vi at vi er langt på tur.

La oss ta to eksempler: Jeg vet at Apelthun Sæle har barn. Vi kan ta for oss hviletiden. Hvis Anita Apelthun Sæles barn kom hjem og sa: Jeg har fått to kontrakter av min arbeidsgiver. Den ene sier at jeg skal ha en normal arbeidsdag på 8 timer, og den andre sier at jeg maksimum kan jobbe 14 timer hver dag. Hva slags arbeidsavtale ville Anita Apelthun Sæle anbefalt sine barn å skrive under på?

La oss ta et annet eksempel – en lastebilsjåfører. Gitt at russiske lastebilsjåfører ikke følger de samme kjøre- og hviletidsbestemmelser som i Norge, skal vi da svekke våre faglige rettigheter? Skal vi si at jammen dette er jo en konkurransevridning, for de russiske sjåførene har dårligere bestemmelser enn det vi har, så da må vi fjerne våre kjøre- og hviletidsbestemmelser for å komme ned på det nivået som vi på en måte konkurrerer med? Selvfølgelig kan det ikke være sånn.

Men dette viser den logikken som høyresiden bruker for å svekke faglige rettigheter, og jeg synes det er greit at Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet viser sitt sanne ansikt i en sånn sak som dette.

Jeg synes også det er viktig å si at det ikke ett eneste sted er ført argumenter for at det faktisk er slik at norske skip og norske rederier taper kontrakter fordi arbeidstakere i Norge har bedre hviletids- og arbeidstidsbestemmelser enn det de har andre steder. Det har ikke vært ført noen egne argumenter for at dette er det viktig å gjøre noe med. Det er bare sagt at siden det er dårligere vilkår andre steder, bør vi ha det også i Norge – og sånn er det!

Jeg tilhører flertallet i komiteen som mener at denne loven burde sendes tilbake, forberedes på ny og sendes Stortinget på ny. Derfor vil jeg, sammen med de andre, gå inn for å avvise hele loven.

Jeg vil samtidig si at det er ganske spesielt i en EØS-sak, som dette på mange måter er, at når man foreslår å innføre minstestandarder, sier vi ikke at i Norge har vi mer enn minstestandard og det er vi stolte av, men man prøver altså å regulere ned til minstestandarder. Det er ikke nødvendig.

G e i r - K e t i l H a n s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) (leiar for komiteen): Ot.prp. nr. 51 handlar om innføring av eit EU-direktiv som gir minimumsstandardar i høve til arbeidstida på skip. Denne saka er eit eksempel på ei sak der Regjeringa synest å sjå seg blind på at når EU krev eit direktiv, og i dette tilfellet direktiv 1999/63EF, innført innan 30. juni, synest det å vera overordna framfor å leggja fram ei sak for Stortinget der ein ser kva følgjene er.

Direktivet regulerer altså arbeidstida for sjøfolk. Denne arbeidsgruppa representerer ei næring med rike tradisjonar, med ei unik historie, og med ringverknader både når det gjeld næringsliv og busetjing. Dette er ei arbeidsgruppe som på ein spesiell måte over lengre tid har

møtt internasjonal konkurranse, og derfor har òg talet i dei seinaste åra blitt betydeleg redusert både når det gjeld rekruttering, og når det gjeld hyre.

Senterpartiet meiner at styresmaktene må ha eit sterkt engasjement for å sikra sjøfartsnasjonen Noreg ei viktig rolle òg framover. Vi bidrog til ei god refusjonsordning i høve til lønsforholda i 1994, vi tok initiativ i Stortinget til eit utval for å sikra ei betre pensjonsordning, og følgde det opp då vi sat i regjering. Vi har òg nyleg teke opp moglegheita for praksis for maskinpersonell og styrmenn, slik at dei kan få sine sertifikat. Vi stør òg eit framlegg i revidert nasjonalbudsjett om å få ei utgreiing i høve til nettoløn.

Når det gjeld den saka som ligg her i dag, er det slik at vi er på vakt når det her kjem reaksjonar frå arbeidstakarorganisasjonane i høve til svekking av faglege rettar. Vi var overraska før saka kom så langt, for det kom påpeikingar til komiteen frå Rederiforbundet i høve til det som låg i forslaget frå Regjeringa. Då det blei sendt til statsråden for ei utsegn, viste det seg at statsråden var einig i at her trong ein forbetringar. Då sjømannsorganisasjonane òg bad om forbetringar i lovverket, var ikkje den same velviljen til stades. Vi synest at den korrespondansen som her har vore, og òg det svaret som sjømannsorganisasjonane gav på eit direkte spørsmål i høve til om det hadde vore kontakt mellom departementet og organisasjonane ved utarbeiding av denne saka for Stortinget, då sjømannsorganisasjonane måtte seia at det ikkje hadde vore kontakt, fortel at Stortinget faktisk må ha eit betre grunnlag enn som så for å gjera sine avgjerder. Det er det som gjer at vi meiner denne saka er ein kandidat for tilbakesending. Vi vil veta meir om kva vi gjer og om reaksjonar som er, før saka blir lagd fram for Stortinget.

Eg er overraska over at Framstegspartiet no så kategorisk avviser denne problematikken. For to dagar sidan var det ein stor demonstrasjon her på Eidsvolls plass. Då var det ein representant frå Framstegspartiet som framstilte partiet som norske sjøfolks fremste forsvarar. Ein skulle tru at ein då i ei sak som denne lytta til dei tunge innvendingane som sjømannsorganisasjonane har kome med i denne saka. Dei uttrykkjer ei uro. Og trass i at det her har vore diverse brev som har gått fram og tilbake, får vi eit brev til komiteen, så seint som den 10. juni, der det står:

«Vi noterer oss Statsråd Gabrielsen sitt sterke engasjement i saken, dog ikke til sjøfolks beste.»

Det indikerer for vår del at vi ikkje kan vera med på å innføra dette direktivet no. Det skulle vore betre grunn-gitt.

Så vil eg seia at Maskinistforbundet har kome til Stortinget med ein problematikk i høve til sjøfolk innanriks og utanriks og bede om å få utgreidd om ikkje dei sjøfolka som ikkje har sjømannsfrådrag, heller skal inn under arbeidsmiljølovgevinga. Vi er glade for at ei slik utgreiing får fleirtal i dag.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Regjeringen fremmer forslag om endringer i lov 3. juni 1977 nr. 50 om arbeids-

tiden på skip, arbeidstidsloven, og lov 12. juni 1987 nr. 48 om norsk internasjonalt skipsregister.

Proposisjonens utgangspunkt er en gjennomføring av konvensjon nr. 180 om sjøfolks arbeidstid og bemanning av skip. Konvensjonen ble vedtatt under ILOs 84. internasjonale arbeidskonferanse for sjøfartsspørsmål.

ILO-konvensjon nr. 180 ble fremlagt for Stortinget som 13. november 1998 gav sitt samtykke til ratifikasjon. Ratifikasjon og tiltredelse vil skje etter at de nødvendige lovendringer er gjennomført, slik de er foreslått i Ot.prp. nr. 51.

Forslag til lovendring i arbeidstidsloven er harmonisert med den tiltredelsen EU-landene gjør gjennom direktiv 1999/63/EF. Dette direktivet bygger på at konvensjon nr. 180 blir gjennomført.

Regjeringen foreslår også at det blir gjort en mindre endring i lov 9. juni 1903 nr. 7 om lov om Statskontroll med Skibes Sjødyktighet.

Arbeidstidsloven gjelder i dag for ansatte om bord på norske skip med en rekke unntak som nevnes i lovens § 1 nr. 2. ILO-konvensjon nr. 180 åpner for å regulere arbeids- eller hviletid for alle sjøfolk på havgående skip. Behovet for unntak fra arbeidstidsbestemmelsene som i dag er lovfestet, vil bli redusert gjennom en gjennomføring av de foreslåtte endringer. Alle ansatte om bord på norske skip vil nå få lovfestet hviletid.

Regjeringen har lagt opp til at hviletid for sjøfolk blir regulert istedenfor arbeidstid. Lovendringen vil gi skipsfarten like rammebetingelser med andre europeiske land. Det er ønskelig at det norske regelverket er i overensstemmelse med land det er naturlig å sammenligne seg med. Skipsfartsnæringen er en internasjonal og sterkt konkurransutsatt næring, og Regjeringen ser det som viktig at det lovverket som regulerer arbeidsforholdene, er i overensstemmelse med andre land. Særlig gjelder dette når det valg som er tatt for lovverket, samsvarer med retningslinjer i EF-retten.

Arbeids- og hviletid er noe helt annet til sjøs enn på land, fordi arbeidstaker er på båten så å si hele tiden. En sjømann kan ikke benytte fritiden i samme grad som en arbeider på land. Dette kompenseres det imidlertid for ved at sjømenn får lengre perioder med fri. Til gjengjeld arbeides det relativt mer i perioden man er om bord. Det settes derfor krav om minimum hviletid ut fra hva som er forsvarlig ved drift av skip, mens arbeidstiden og lønsvilkårene avtales mellom partene.

Etter at proposisjonen ble fremlagt, er det blitt klarlagt at lov om arbeidstiden og hviletiden på skip kan gjelde uten de unntak som var foreslått i lov om internasjonalt skipsregister § 7 første ledd.

Dette innebærer at den foreslåtte NIS-loven § 7 tredje ledd første punktum utgår. § 7 tredje ledd første punktum regulerer den gjennomsnittlige totale arbeidstid i løpet av en periode på ett år. Denne bestemmelsen kan oppheves som en naturlig konsekvens av at de tilsvarende bestemmelser i lov om arbeidstid og hviletid på skip fjernes.

Jeg er enig i at NIS-loven § 7 tredje ledd siste punktum skal stå i sin nåværende form, slik at henvisningen til «avtale» blir stående. Det ville være uheldig å innføre

en bestemmelse som kan medføre at ingen i praksis kan arbeide om bord uten å være dekket av tariffavtale. Men jeg vil samtidig understreke at tariffavtale mellom organisasjonene fortsatt bør være den normale ordning for fastsetting av lønns- og arbeidsvilkår.

Jeg tar til etterretning at komiteen ønsker å behandle arbeids- og hviletid for fiskere som egen sak, og Regjeringen vil selvfølgelig komme tilbake til dette på en egnet måte.

Sjødyktighetsloven § 3 andre ledd siste setning foreslås gjeninnført etter at den utilsiktet ble opphevet i forbindelse med forrige lovendring 20. desember 1999. Endringen gjennomførte direktiv 98/25/EF om havnestatskontroll. Regjeringens forslag går ut på at setningen, som er en hjemmel for å gi forskrifter om kontroll med bl.a. innretninger i petroleumsvirksomheten, på ny blir innført i loven.

Så har det i debatten vært brukt en del karakteristikker av det som har foregått, og som foregår. Det er brukt begrep som «storm i eit vassglas». Jeg skal ikke gå inn og karakterisere behandlingen. Men jeg har ingen problemer med å si at dette ikke er et glansnummer, og at det åpenbart er ting som kunne ha vært gjort annerledes. På den annen side er det helt definitivt etter mitt skjønn at komiteens flertall som velger å ville behandle den i kveld, er på rimelig sikker grunn. Og når Oppebøen Hansen sier at han har ingen problemer egentlig med å slutte seg til det som er selve direktivet, så skulle det jo, etter den korrespondanse som komiteen også har hatt, være et tilstrekkelig grunnlag for å gjøre dette, og at en tilbakesending burde være aldeles overflødig, også hensett til de tidsfrister som gjelder.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Etter den sterke kritikken som har kome frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV i denne saka omkring departementet sine prosedyrar i forarbeida til ei lovsak, forundrar det meg at statsråden ikkje valde å kommentere meir enn det han gjorde i sitt innlegg. Men han skal få ein sjanse til no.

Når det gjeld departementet sine prosedyrar, har eg eit spørsmål til statsråden: Er det slik at departementet vel ikkje å ha samtalar med partane i arbeidslivet i lovsaker som gjeld arbeidsforhold?

Som statsråden sjølv sa, er ikkje denne saka eit «glansnummer». Men meiner likevel statsråden at lovforslaget er grundig nok behandla i departementet på bakgrunn av dei innvendingane som har kome frå organisasjonane?

Og det siste spørsmålet: Eg vil spørje om statsråden i denne perioden, altså mellom Regjeringa si oversending til Odelstinget og til den vart avgitt av komiteen nokon gong har vurdert å fremje ein tilleggsproposisjon.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Representanten Oppebøen Hansen har helt rett i at jeg ikke greide å bruke mye av tiden til innlegg til å kommentere den kritikken som mindretallet i Stortinget her fremfører. Når man har fem

minutter, er det begrenset hva man kan få tid til. Så får jeg jo høve til det nå.

Når det gjelder den generelle prosedyren for lovsaker, er det standardprosedyrer her. Så også for denne saken, ved at den har vært sendt ut til 25–30 høringsinstanser, som er bedt om å komme med merknader til de endringene som er foreslått i arbeidstidsloven og i NIS-loven. Sjøfartsdirektoratet sendte ut dette i brev av 7. juni 2001. Det har vært en del forslag til endringer som man kan vurdere vesentlighetsgraden i, og om hvorvidt en burde hatt ny runde eller ikke. Som jeg sa, er det åpenbart at i den totale saksbehandlingen i denne saken erkjenner jeg at det er ikke et av glansnumrene. Jeg mener at det er forsvarelig saksbehandling, som gir grunnlag for Stortingets behandling i dag. Tilleggsopplysningene og de brevene som er kommet, og som er blitt besvart av departementet etter at man har vært i kontakt med relevante instanser, gir etter mitt skjønn et godt grunnlag for at Stortinget skal kunne fatte en beslutning i dag.

Så til spørsmålet om jeg i denne sammenheng har vurdert å fremme en tilleggsproposisjon til Ot.prp. nr. 51. Det jeg kan si, er at jeg har vurdert Ot. prp. nr. 51, de innspill som er kommet underveis, de spørsmål som er stilt, de svar som er gitt, og mottakelsen av de svarene, som tilstrekkelig grunnlag for at Stortinget skal kunne fatte beslutning om dette.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Lat meg seia om punkt C, som får fleirtal no i kveld: Når det gjeld det utgreiingsarbeidet som statsråden vert pålagt, er det kjent at det er usemje mellom sjømannsorganisasjonane om tilhørsle – og blant dei sjøfolka som er i innanriksfart. Eg vil be statsråden stadfesta at han i dette arbeidet kjem til å ha god kontakt med organisasjonane det gjeld.

Så vil eg seia at det er bra at statsråden erkjenner at førebuinga hans av denne saka overfor Stortinget ikkje er eit glansnummer. Eg er overraska over dei som står på denne talarstolen i dag og seier at det å skapa uro i høve til svekte faglege rettar er storm i eit vassglas. Eg tek avstand frå bruken av eit slikt uttrykk i denne samanhengen. Eg tek òg avstand frå at det vert peikt på – i alle fall frå Framstegspartiet – at fleirtalet har lagt opp til ein for tidkrevjande prosess. Eg vil påstå at hadde vi hatt eit grundigare saksframlegg, hadde det òg vore mykje enklare for komiteen å handsama dette fort.

Eg registrerte det statsråden no sa om det som vil verta vedteke her i dag, at dei som står bak innstillinga, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Framstegspartiet, kan rekna seg å vera på rimeleg sikker grunn. Eg synest ikkje det er godt nok. Eg vil be statsråden stadfesta at han skal leggja ein grundigare prosess til grunn neste gong han legg fram eit lovforslag for Stortinget.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Som jeg sa i svaret på en tidligere replikk, skal jeg ikke gå inn på å karakterisere denne stormen eller andre stormer. Men det er et alminnelig kjent prinsipp i dette hus at problemer gjøres minst så store som de er. Og jeg – med erfaring fra dette hus – har vel vært med på et par tilfeller der de har vært

gjort større enn de reelt sett er. Jeg ser ikke bort fra at overdrivelser muligens er til stede her. Her skal jeg ikke konkludere, men jeg ser ikke bort fra at man tar godt i når man skal karakterisere kompleksiteten i å ta standpunkt til dette, basert på det grunnlaget som er gitt. Jeg registrerer at Stortingets flertall mener at det er et tilstrekkelig grunnlag. Jeg har svært vanskelig for å se at så ikke er tilfellet.

Så til et spørsmål knyttet til komiteens tilråding under C, der Regjeringen blir bedt om å vurdere arbeidstiden på skip i forhold til arbeidsmiljølov og sjømannsfradrag. Jeg kan i alle fall si at den kontakt det er mulig å oppnå med alle relevante, skal bli gjort på en slik måte at når vi skal ha nye runder på dette, vil fru Meltveit Kleppa kunne si at her har statsråden gjort et glansnummer hva gjelder forarbeid.

Heikki Holmås (SV): Jeg gav en del begrunnelser for hvorfor jeg var en smule uenig med statsråden i denne saken. Derfor tenkte jeg at jeg skulle begrense meg til å stille noen helt konkrete spørsmål.

Det første er: Er statsråden enig med representanten for regjeringspartiene, Apelthun Sæle, i at dagens lovverk kan fungere konkurransevridende i forhold til dem vi konkurrer mot? Det er jo det som er å være konkurransevridende.

Det andre er: Opplever statsråden at arbeidstakerorganisasjonene har rett eller at de har feil, når de mener at lovendringene innebærer en svekkelse av faglige rettigheter?

Det tredje spørsmålet er: Jeg registrerte at det ble sagt av statsråden at han syntes det hadde vært bra om tariffavtale egentlig var en hovedregel overalt. Føler statsråden seg sikker på at rettighetene til dem som ikke er organisert i tariffavtale, kommer til å være like sterke eller bedre med den nye lovteksten i forhold til den gamle?

Det nest siste spørsmålet er: Opplever statsråden at han har klart å holde god kontakt med arbeidstakerorganisasjonene i denne saken?

Det siste spørsmålet er: EØS-direktivet inneholdt en del minimumskrav i forlengelsen av ILO-konvensjonen. Mener statsråden at det i saker der det kommer minimumskrav gjennom EØS-regelverket, er nødvendig å bevege seg vekk fra norsk lovverk og ned mot minimumskrav?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: På bakgrunn av alle spørsmålene slo det meg at jeg skulle ha hatt utdannelsen til de to som sitter foran presidenten, nemlig stenograferne, for å greie å få med meg alt. Men jeg skal nå prøve.

Først vil jeg si at når det gjelder SVs tilnærming til skipsfartspolitikken i sin alminnelighet, er det vel ikke noen grunn til å legge skjul på at skulle man ha fulgt SVs anbefalinger hva gjelder skipsfartspolitikken i sin alminnelighet på 1990-tallet, hadde antakeligvis ikke dette vært en relevant problemstilling i det hele tatt, for vi hadde ikke hatt noen sjøfolk å snakke om. Det er nemlig helt relevant hvilke konkurransevilkår norske bedrifter har i forhold til utenlandsk konkurranse. Det er definitivt slik at

vilkårene totalt sett for norske sjøfolk er med på å avgjøre konkurransekraften for norske sjøfolk, om det er de som skal være på norske skip, eller om det skal være utenlandske sjøfolk som i større grad overtar. Det vil særlig dreie seg om lønnsvilkår i større grad enn det vi snakker om her. Det har betydning for den totale konkurransesituasjonen. Det kan man jo synes er bra eller ikke, det er for så vidt uinteressant, men objektivt sett er det bare slik.

Så til spørsmålet om jeg kan tro på arbeidstakerorganisasjonene når de argumenterer for at dette er en svekkelse av faglige rettigheter. Jeg leser det de har skrevet i sine brev, og har ingen grunn til å betvile deres synspunkter og deres særinteresser knyttet til dette, på samme måte som det er andre som har sine interesser i en slik sak.

Så til spørsmålet om statsråden synes at det er fornuftig at man har tariffavtaler og rettigheter. Definitivt! All erfaring fra næringslivet selv tilsier at det er en fordel at det er tariffavtale mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, og at man har åpne forhold med hensyn til disse tingene. Men spørsmålet er: Hva skal vi gjøre i de tilfellene hvor man velger bort dette? Skal vi gå inn og regulere det på en slik måte at vi nærmest skal sette forbud mot dem som ikke måtte ha det?

Hva gjelder god kontakt med organisasjonene, kan jeg bare gjenta det jeg sa i forhold til replikken fra Meltveit Kleppa. Det vil bli en kontakt som vil bli aldeles strålende, slik at det som sagt skal være et glansnummer hva gjelder saksforberedelser. Men jeg kommer tilbake med saken.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Representanten Heikki Holmås påstod i sedvanleg offensiv stil at underteikna, og også Kristeleg Folkeparti, går eg ut frå, kastar på båten – eller over bord – alle faglege rettar dersom dei kan svekkja moglegheita for å konkurrera på ein internasjonal marknad. Det er naturlegvis det reinaste sprøyt. Lat meg gjenta, sidan representanten Holmås ikkje høyrde – tydelegvis – at desse direktiva er eit resultat av ei avveging mellom konkurransevilkår og sikkerheitsomsyn, som er det viktigaste, og omsynet til arbeidsvilkåra for dei tilsette. Og resultatet er til å leva med på alle dei områda det gjeld.

Eg veit ikkje om Holmås har vore mykje om bord på skip, men livet om bord på eit skip er annleis enn det er i land. Det er ikkje til å unngå, for skipet søker ikkje hamn kl. 17 kvar ettermiddag. Derfor er avspasering og fritid i land også omfattande, som eg sa i mitt innlegg.

Dersom mine barn – sidan dei vart brakte på banen her i stortingssalen – hadde valt å gå i fedrane sine fotspor og vorte sjømenn, ville eg anbefalt at dei tok i eit tak når dei var om bord, og så fekk dei fri i lengre periodar. Sjøfolk har faktisk avtalar. Og norske sjøfolk har faktisk avtalar med gode arbeidsvilkår, og dei vert ikkje fråtekne nokon av desse rettane i og med denne saka.

Så registrerer eg at Arbeidarpartiet, som røystar mot EØS-direktivet, ikkje har nokon innvendingar mot det faktiske materielle innhaldet. Det skulle jo tilseia at innhaldet faktisk er akseptabelt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2 (Votering, se side 481)

S a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i petroleumsskatteloven (Innst. O. nr. 76 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 84 (2001-2002))

Torbjørn Hansen (H) (ordfører for saken): Ot.prp. nr. 84, med forslag om endring av petroleumsskatteloven § 3 bokstav b første avsnitt tredje punktum, innebærer en geografisk avgrensning av denne lovregelen til Finnmark fylke og kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen i Troms fylke.

Denne bestemmelsen ble vedtatt av Odelstinget i november 2001 og regulerer skattemessige rammevilkår for nye storskala LNG-anlegg. Bakgrunnen var foreliggende planer, som utvinning av gassreserver i Barentshavet, og behovet for avklaring av avskrivningsregler i forbindelse med dette. Som følge av at utvinning av naturgass med påfølgende ilandføring via rørledning og nedkjøling i LNG-anlegg er en ny og spesiell form for gassutvinning på norsk sokkel, var det behov for en skattemessig avklaring av rammebetingelser. Dette gjelder særlig i forhold til en avgrensning mellom petroleumsskatteregimet og landsskatteregimet.

I forbindelse med denne lovendringen var det gjort en vurdering av holdbarheten i forhold til EØS-avtalen, og lovendringen ble funnet å være i samsvar med EØS-avtalens statsstøtteregler.

EFTAs overvåkningsorgan, ESA, har i ettertid uttalt at videreføring av den någjeldende lovbestemmelsen vil føre til åpning av en formell undersøkelsesprosedyre, med sikte på å avgjøre om den gjeldende lovregel er uforenlig med EØS-avtalens bestemmelser om statsstøtte.

Regjeringens vurdering er fortsatt at gjeldende lovregel er forenlig med EØS-avtalens bestemmelser om statsstøtte. Departementet ser det imidlertid som viktig av hensyn til Snøhvit-utbyggingen at det blir truffet en avgjørelse så snart som mulig i dette spørsmålet. En rask avklaring vil bli vanskelig gjort av at det åpnes formell undersøkelsesprosedyre. Det er lite hensiktsmessig med en slik utsettelse når dette uansett bare kan ha betydning for eventuelle fremtidige LNG-baserte prosjekter utenfor virkeområdet for EØS-avtalens unntaksregler for regionalstøtte. Det må antas særlig å være i de nordligste områdene av norsk kontinentalsokkel, der avstandene til markedet og eksisterende infrastruktur i form av rørledninger er størst, at det i dagens situasjon er aktuelt å bygge ut gassfelt basert på kostnadskrevede LNG-anlegg.

Derfor er det komiteens vurdering at en slik geografisk avgrensning bør gjøres for å sikre en rask avklaring.

Derfor foreslår et bredt flertall i komiteen at det lovfestes en slik geografisk avgrensning. Jeg er meget tilfreds med at denne saken nå finner sin endelige avklaring.

Snøhvit-utbyggingen gir betydelig verdiskaping for lokalsamfunnet i Hammerfest i Finnmark gjennom etablering av et stort antall arbeidsplasser. Investeringene vil være de største i nordnorsk historie, nærmere anslått til 35 milliarder kr. I utbyggingsfasen vil prosjektet kreve 25 000–30 000 årsverk. Driften av anlegget vil gi om lag 500 årsverk. Den lokale betydningen av utbyggingen i Barentshavet er stor.

Utbyggingen vil også gi mye verdiskaping for staten. Forventet skatteinngang er betydelig dersom prosjektene får forventet inntjening. Skattesatsen på denne virksomheten er 78 pst., og etter tre år vil resultatene som beskattes, ikke ha fradrag for avskrivninger. Hvis Snøhvit oppnår forventet lønnsomhet, anslås totale skatteinntekter til samfunnet til nærmere 50 milliarder kr. Den påståtte skattesubsidieringen av prosjektet er således marginal i forhold til verdiskapingen for det norske samfunnet.

Denne typen store landbaserte LNG-anlegg vil være det første i sitt slag i Norge og i Europa. Gjennom utbyggingen vil den teknologiske kompetanse i norsk gassindustri bli ført et langt steg videre.

Jeg vil gjerne gjøre oppmerksom på at teksten i proposisjonens kapittel 5 ikke gir omtale av økonomiske og administrative konsekvenser av den geografiske innsnevringen i lovendringsforslaget i proposisjonen. Dette lovendringsforslaget antas ikke å ha noen administrative konsekvenser.

Dette lovendringsforslaget er behandlet meget raskt av finanskomiteen. Flertallet i komiteen, som er alle utenom Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet, stiller seg bak forslaget. For regjeringsfraksjonen er det gledelig at et bredt tverrpolitisk flertall i komiteen stiller seg bak og støtter rammebetingelser som åpner for et nytt kapittel i norsk petroleumsvirksomhet.

Jeg vil med dette anbefale Odelstinget å slutte seg til komiteens innstilling og forslag til vedtak.

Heidi Sørensen (SV): Stortinget behandler på nytt lov om endringer i petroleumsskatteloven. Sist Stortinget behandlet denne saken, ble det gjort uttrykkelig oppmerksom på to forhold. Det første var at denne saken under ingen omstendighet handlet om Snøhvit-utbyggingen. Det andre var at det på ingen måte var snakk om subsidier eller statsstøtte.

Nå har Stortinget likevel fått Snøhvit-saken tilbake, fordi departementet må endre innretningen på skattesubsidiene for å få dem godtatt av ESA. Vi vil gjerne påpeke at vi allerede ved forrige behandling mente at denne skattesubsidien ikke var i tråd med EØS-avtalen, og sånn sett ser vi i dag at vi har fått rett.

Sist vi behandlet dette, skulle denne subsidien tilfalle alle LNG-anlegg lokalisert utenfor eksisterende infrastruktur for gass i Norge. Da kunne vi se for oss nye store LNG-anlegg – ved Skagerrak, i Lofoten og i Vesterålen, ja endog på Svalbard. Nå har vi fått en ny begrunnelse. Statsstøtten har blitt distriktspolitikk, og den skal nå kun

tilfalle dem som hører til tiltakssone A for distriktspolitiske virkemidler – dog med det unntak at det ikke skal gjelde for Svalbard. Nå kan vi altså se for oss nye store LNG-anlegg i Finnmark, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen.

Jeg synes det er grunn til å gjøre oppmerksom på at når dette nå har blitt et distriktspolitisk virkemiddel, må vi også påregne at ESA og andre som skal vurdere den totale mengden av regionalpolitiske virkemidler til regionen, må regne inn dette når de skal vurdere hva som er rimelig. På den måte mener jeg det er all grunn til å frykte at denne subsidien i fremtiden kan gå på bekostning av andre og helt sikkert — etter SVs syn – viktigere distriktspolitiske virkemidler.

SV har gått imot denne endringen i petroleumsskatteloven, også helt uavhengig av hvilken begrunnelse Regjeringen finner på for å gjøre den, fordi vi hele tiden har ment at det ikke har vært en generell endring, men en spesiell endring for å få til utbygging av et bestemt anlegg. Det er å åpne Barentshavet for petroleumsvirksomhet, og det har miljøkonsekvenser i forhold til fiskeriene som ikke er utredet.

Det er også noe spesielt å skulle behandle denne saken dagen etter at Stortingets energi- og miljøkomite har avgitt innstillingen til en klimamelding. Dette anlegget vil slippe ut 900 000 tonn CO₂. Det er litt mindre enn et ganske alminnelig gasskraftverk av naturgass-typen.

Det er også litt rart at et flertall på Stortinget, som har slitt seg gjennom et arbeid for å finne virkemidler for å redusere klimautslipp, i denne saken skal gå inn for å subsidiere de samme klimautslippene. Det er sånn sett å beklage at Stortinget velger å behandle dette som en hastesak. Vi vil varsle at SV går mot de foreslåtte endringer i petroleumsskattesaken. Jeg er også sikker på at siste ord neppe er sagt, og at det neppe er siste gangen vi skal behandle Snøhvit-saken i Stortinget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 485)

Å g o t V a l l e gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Odelstinget skal så votere i sakene nr. 1–3.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Øystein Hedstrøm, på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti satt fram to forslag.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

I

Ot.prp. nr. 62 (2001-2002) om lov om erverv av næringsvirksomhet vert å avvise.

Presidenten: Her foreligger et alternativt forslag. Det er forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Vedtak til lov
om oppheving av lov om erverv
av næringsverksemd

§ 1 Oppheving

Lov 23. desember 1994 nr. 79 om erverv av næringsverksemd vert oppheva.

§ 2 Forholdet til eldre konsesjonar og vilkår

Løpande, tyngjande vilkår og føresetnader som tidlegare er fastsette i vedtak av Industridepartementet, Næringsdepartementet, Nærings- og energidepartementet og Nærings- og handelsdepartementet med heimel i lov 14. desember 1917 nr. 16 kapittel III, jf. kap. V, lov 31. mai 1974 nr. 19 og lov 23. desember 1994 nr. 79, vert oppheva.

Andre vilkår kan etter søknad opphevast av departementet.

§ 3 Endringar i andre lover

Lov 31. mai 1974 nr. 19 om konsesjon og om forkjøpsrett for det offentlige ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) § 2 femte ledd vert oppheva.

§ 4 Ikraftsetjing

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 39 mot 30 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.22.43)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 2, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Vedtak til lov
om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om
arbeidervern og arbeidsmiljø mv.

I

I lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø mv. gjøres følgende endring:

§ 73E nytt fjerde ledd skal lyde:

Ny innehaver skal avholde informasjonsmøte med de ansatte om virksomhetsoverdragelsen og om konsekvensene for de ansatte senest når virksomhetsoverdragelsen gjøres offentlig kjent.

II

Loven trer i kraft straks.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 46 stemmer for og 21 stemmer mot forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

(Voteringsutskrift kl. 21.23.09)

Ine Marie Eriksen (H) (fra salen): Kan presidenten gjenta det?

Presidenten: Det skal presidenten gjøre. Det voteres over forslag nr. 2, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Åsa Elvik (SV) (frå salen): President! Kan eg få ordet til stemmeforklaring?

Presidenten: Åsa Elvik – til stemmeforklaring.

Åsa Elvik (SV): Det fleirtalet i komiteen som har innstillinga, vil støtte forslag nr. 2 subsidiært, så dersom det var mogleg å ta opp innstillinga til II før vi tek opp forslag nr. 2, ville det lette voteringa.

Presidenten: Innstillingen til II skal sendes Stortinget, så det skal ikke voteres over her.

Det voteres da på nytt over forslag nr. 2.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 57 stemmer for og 11 stemmer mot forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

(Voteringsutskrift kl. 21.24.32)

Grethe Fossli (A) (fra salen): President! Kan jeg komme med en stemmeforklaring?

Presidenten: Grethe Fossli – til stemmeforklaring.

Grethe Fossli (A): Når det gjelder II, som Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet står bak, og som blir oversendt Stortinget, taper vi ved votering i Stortinget. Og for at vi ikke skal stå igjen uten noen lovbeskyttelse for de ansatte når ervervsloven nå faller, må vi stemme for forslag nr. 2, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Presidenten forstår det da slik at alle stemmer for dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovenes overskrift og lovene i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovenes overskrift og lovene i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtakene vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

II

Stortinget ber Regjeringa så snart som mogleg komme tilbake til Stortinget med forslag til endring av arbeidsmiljølova slik at:

1. dei tilsette sin informasjonsrett blir ivaretatt ved oppkjøp av aksjeselskap på ein slik måte at lova også inkluderer informasjonsplikt ved aksjekjøp som overstig henholdsvis 1/3, 1/2 og 2/3 av aksjane i eit selskap (jf. arbeidsmiljølovas kap. XII § 73)
2. meldeplikta for arbeidsgivarane ved aksjekjøp som overstig henholdsvis 1/3, 1/2 og 2/3 av aksjane i eit selskap følgjer dei same framdriftsreglane som ved masseoppseiingar, nærmare beskrive under arbeidsmiljølovas § 56 A
3. det blir høve til å iverksetje sanksjonar dersom pliktene beskrive i 1 og 2 ikkje blir fulgt ved at a) endringar av verksemda ikkje kan skje før dei tilsette er informert, og b) eventuelle negative konsekvensar for dei tilsette ikkje kan iverksetjast før 1 og 2 er oppfylt.

Presidenten: II blir i samsvar med forretningsordenen § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Anita Apelthun Sæle satt fram et forslag på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

A .

L o v

om endring i lov 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontroll med Skibes Sjødygtighet m.v.

I

I lov 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontroll med Skibes Sjødygtighet m.v. skal

§ 3 annet ledd lyde:

Den alminnelige kontroll med skip som nevnt i § 1 første ledd og de forhold som betinger deres sjødyktighet, og kontroll som nevnt i § 3 a, hører under særskilt direktorat, Sjøfartsdirektoratet, som står under vedkommende departementet. *I den utstrekning Kongen bestemmer, gjelder dette også de skip og innretninger som er nevnt i § 1 tredje ledd.*

II

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B.

Ot.prp. nr. 51 (2001-2002) – om lov om endringer i lov 3. juni 1977 nr. 50 om arbeidstiden på skip m.m. (EØS-tilpasning), med unntak av forslag til vedtak II, – vert å sende tilbake til Regjeringa.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet står bak innstillingen.

Til komiteens innstilling til B foreligger det et avvikende forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Vedtak til lov

om endringer i lov 3. juni 1977 nr. 50 om arbeidstiden på skip m.m. (EØS-tilpasning)

I

I lov 3. juni 1977 nr. 50 om arbeidstiden på skip vert det gjort følgjande endringar:

Tittelen til lova skal lyde:

Lov om arbeidstiden og hviletiden på skip.

§ 1 skal lyde:

§ 1. Området for loven.

1. *Loven her gjelder med de nedenfor nevnte unntak arbeidstid og hviletid for sjøfolk som utfører arbeid i skipets tjeneste eller for øvrig om bord eller annet sted i henhold til pålegg av overordnet.*
2. *Drives et skip av flere i fellesskap for egen regning og noen av dem utfører arbeid om bord, regnes disse som sjøfolk. Som sjøfolk regnes også selvstendige oppdragstakere som utfører arbeid om bord i forbindelse med selskapets drift.*
3. *Lovens arbeidstidsbestemmelser gjelder ikke for:*
 - 3.1. *skipsfører og overstyrmann som ikke inngår i skipets brovakt,*
 - 3.2. *maskinsjef som ikke inngår i skipets maskinvakt,*
 - 3.3. *stuert som har minst 3 underordnede eller, dersom det er avtalt mellom selskapenes og sjøfolk-enes organisasjoner, et lavere antall,*
 - 3.4. *sjøfolk som er leder av en avdeling om bord med minst 3 underordnede, og hvis tjeneste ikke er delt i vakter.*
 - 3.5. *regnskapsfører (purser),*
 - 3.6. *los som ikke er medlem av besetningen,*
 - 3.7. *lege og tannlege,*

- 3.8. *person som er tilsatt bare for å gjøre arbeid i samband med sykepleie.*
- 3.9. *person som bare har plikter i samband med lasten om bord og som ikke er i selskapets tjeneste,*
- 3.10. *person som bare arbeider for egen regning og som ikke utfører arbeid om bord i forbindelse med skipets drift,*
- 3.11. *sjøfolk som hører til restaurasjonspersonalet eller kontorpersonalet, når de betegnes som overordnet i avtale mellom selskapenes og sjøfolkenes organisasjoner.*
4. *Loven gjelder ikke for sjøfolk som er tilsatt på:*
 - 4.1. *skip som tilhører Forsvaret og som ikke brukes til ervervsmessig føring av gods eller passasjerer,*
 - 4.2. *skip som er under 15 meter største lengde og som bare brukes i innenriks fart med mindre de er over 10 meter største lengde og er passasjer-skip eller fører gods i rute,*
 - 4.3. *fiske- eller fangstfartøyer, når de brukes som slike eller til føring av egen fangst, alene eller i forbindelse med andres,*
 - 4.4. *skip som er bestemt til tilvirkning av fiske- eller fangstprodukter, når de brukes til dette eller til føring av egne fangstprodukter, alene eller i forbindelse med andres,*
 - 4.5. *fritidsbåter,*
 - 4.6. *seilskip uten hjelpemaskin,*
 - 4.7. *hospitalskip, mudderapparater og rednings-skøyter, når de brukes som slike,*
 - 4.8. *flyttbare boreplattformer og andre flyttbare innretninger i sjøen.*
5. *Kongen kan i forskrift bestemme at loven her helt eller delvis skal gis anvendelse for sjøfolk som nevnt i fjerde ledd og for ungdom som etter lov 30. mai 1975 nr. 18 (sjømannsloven) kan utføre arbeid i skipets tjeneste.*

§ 2 skal lyde:

§ 2. Definisjoner m.m.

I denne lov betyr:

1. *arbeidstid: den tiden hvor sjøfolk utfører arbeid for skipet,*
2. *brovakt: sjøfolk som utfører vakthold på broen i samsvar med påbud i kapittel VIII i STCW-konvensjonen og i den til enhver tid gjeldende forskrift om vakthold på skip fastsatt med hjemmel i sjøloven § 506,*
3. *døgn: tiden fra kl. 00.00 til kl. 24.00,*
4. *fiske- og fangstfartøy: fartøy som ervervsmessig benyttes til å fange fisk, hval, sel, tang og tare eller andre levende ressurser i sjøen,*
5. *hviletid: tid utenom arbeidstid, ikke iberegnet korte pauser,*
6. *innenriks fart: innsjø- og elvefart i Norge og fart på den norske kyst, unntatt fart på Svalbard og Jan Mayen. Hvis et skip på en del av en reise er i fart utenfor innenriks fart, anses det for å være i utenriks fart hele reisen med mindre dette skyl-*

des en nødsituasjon. Med utenriks fart menes all fart utenfor innenriks fart.

7. *maskinsjef: den overordnede maskinoffiseren som er ansvarlig for skipets mekaniske framdrift og for drift og vedlikehold av mekaniske og elektriske installasjoner om bord,*
8. *maskinvakt: sjøfolk som utgjør vakten i maskinen eller en ansvarsperiode der vakthavendes fysiske nærvær i maskinrommet kan være, eller ikke være, påkrevd,*
9. *navigatør: offiser med kvalifikasjoner for dekksoffisersertifikat etter bestemmelsene i kapittel II i STCW-konvensjonen,*
10. *offentlige fridager: helgedager, søndager, samt høytidsdager som er fastsatt her i riket. Likt med helgedager regnes tiden fra kl. 15.00 til kl. 24.00 påskeafien, pinseafien, julaften og nyttårsaften,*
11. *overstyrmann: den dekksoffiser som har rang nest etter skipsføreren, og som overtar kommandoen på skipet dersom skipsføreren blir ute av stand til å utføre sine plikter,*
12. *passasjerskip: skip som skal ha sertifikat i henhold til bestemmelsene i lov 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontrol med Skibes Sjødyktighed m.v.,*
13. *selskap: eieren av skipet eller enhver annen organisasjon eller person, slik som driftsleder eller bareboat-befrakter, som har påtatt seg ansvaret for driften av skipet etter eieren, og som ved overtakelse av slikt ansvar har samtykket i å overta enhver medfølgende plikt og ansvar,*
14. *sjøfolk: personer som er tilsatt i enhver stilling om bord på skip som kommer inn under loven her,*
15. *skiftordning: en arbeidsordning som innebærer at skipets sjøfolk tjenestegjør om bord i et bestemt tidsrom, for så å helt eller delvis avløses av andre sjøfolk, og der sjøfolk som avløses kan forlate skipet,*
16. *STCW-konvensjonen: Internasjonal konvensjon om normer for opplæring, sertifikater og vakt-hold for sjøfolk av 7. juli 1978 med endringer av 7. juli 1995.*
17. *tariffavtale: en avtale mellom en fagforening og en arbeidsgiver eller arbeidsgiverforening om arbeids- og lønnsvilkår eller andre arbeidsforhold,*
18. *uke: tiden fra mandag kl.00.00 til søndag kl. 24.00*
19. *vaktordning: en arbeidsordning som innebærer at arbeidstiden for skipets besetning helt eller delvis er delt opp i vakter og hvor hele besetningen normalt skal være om bord.*

§ 3 skal lyde:

§ 3. Alminnelig arbeidstid.

1. *Den alminnelige arbeidstiden skal være 8 timer i døgnet, med ett døgn hvile i hver uke og hvile på offentlige fridager.*

2. Første ledd gjelder ikke for følgende skip:
 - 2.1. skip i innenriks rutefart med skift- eller vaktordninger,
 - 2.2. andre skip med bruttotonnasje under 300, forutsatt at rederiet avgir en skriftlig, bindende erklæring til departementet om å følge bestemmelsene gitt i relevante tariffavtaler inngått mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjoner for samtlige medlemmer av besetningen.
 - 2.3. ved unntak kan den totale alminnelige arbeidstiden i løpet av en periode på høyst 12 uker, likevel ikke overstige 56 timer i uken i gjennomsnitt.

§ 4 skal lyde:

§ 4. Selskapets og skipsførerens ansvar.

1. Selskapet skal sørge for at skipsføreren settes i stand til å overholde forpliktelsene etter loven her, herunder dem som gjelder hensiktsmessig bemanning av skipet.
2. Skipsføreren skal påse at bestemmelsene i loven her om sjøfolks arbeids- og hviletid blir overholdt. Skipsføreren skal også sørge for at et eksemplar av loven her og de relevante tariffavtalene finnes om bord og er lett tilgjengelige for sjøfolk som er tilsatt på skipet.

§ 5 nr. 4 vert oppheva.

§ 6 vert oppheva.

§ 7 skal lyde:

§ 7. Ekstraarbeid på grunn av sikkerhetstjeneste.

1. Ut over tjeneste etter § 3 kan skipsfører kreve at sjøfolk skal arbeide så mange timer som er nødvendig for direkte å trygge skipets sikkerhet, personer om bord eller frakt, eller for å yte hjelp til andre skip eller personer i nød på havet.
2. Etter første ledd kan skipsføreren sette til side arbeidsordningen eller hviletid som er forutbestemt og kreve at sjøfolk skal arbeide så mange timer som er nødvendig inntil situasjonen er normalisert.
3. I tilfeller som nevnt i første ledd skal, så snart som praktisk mulig etter at situasjonen er normalisert, skipsføreren sikre at sjøfolk som har utført arbeid under en fastsatt hvileperiode, får tilstrekkelig hvile.
4. Sjøfolk plikter å medvirke under håndheving av tollbestemmelser samt karantene- og andre sunnhetsbestemmelser.
5. Navigatorer kan på samme måte pålegges ved vaktavløsning å utføre nødvendig arbeid i forbindelse med bestemmelsen av skipets posisjon.

§ 8 vert oppheva.

§ 9 vert oppheva.

§ 10 vert oppheva.

§ 11 skal lyde:

§ 11. Begrensning av nattarbeid for ungdom.

Ungdom under 18 år må ikke arbeide mellom kl. 20.00 og kl. 08.00 i større utstrekning enn at vedkommende får minst 9 timers sammenhengende fritid i dette tidsrom. Dette gjelder dog ikke arbeid som nevnt i § 7 første og annet ledd.

§ 12 skal lyde:

§ 12. Hviletid.

1. Hviletiden skal minst være:

- 1.1. 10 timer i løpet av en hvilken som helst periode på 24 timer, og
- 1.2. 77 timer i løpet av en hvilken som helst periode på 168 timer.
2. Hviletiden kan deles i to perioder, hvorav én skal være minst seks timer lang, og intervallet mellom fortløpende hvileperioder skal ikke overstige 14 timer.
3. For sjøfolk i vaktordning trenger ikke bestemmelsene i første og annet ledd overholdes i tilfelle av en nødsituasjon eller arbeid som følge av en øvelse eller andre overordnede driftsforhold.
4. Mønstringer, brann- og livbåtøvelser, og andre øvelser pålagt i eller i medhold av lov, skal utføres på en måte som reduserer forstyrrelse av hvileperioder til et minimum og ikke forårsaker tretthet.
5. Når sjøfolk har vært i beredskap, skal de ha en tilfredsstillende hvileperiode i erstatning for den hviletiden som har gått tapt.

§ 13 skal lyde:

§ 13. Registreringsskjema.

1. Alle sjøfolk skal få utlevert registreringsskjema som skal utfylles så snart som mulig.
2. Forskrifter om innretning og føring av registreringsskjema for arbeids- og hviletid gis av departementet. Enhver som kan påvise at det har rettslig interesse for ham, skal ha adgang til å gjøre seg kjent med innholdet i registreringsskjemaene og til å få utskrift av de deler av dem som har betydning for ham.
3. Sjøfolk skal motta kopi av de fortegnelsene som gjelder dem, undertegnet av skipsføreren, eller den som skipsføreren bemyndiger.
4. Registreringsskjemaer skal oppbevares av selskapet i minst 3 år etter at de er utfylt. Hvis det er reist sak for retten angående krav på betaling for arbeid som er, eller påstås å skulle ha vært innført i skjemaene, skal skjemaene oppbevares utover 3 år inntil saken er endelig avgjort.
5. Dersom det i medhold av denne lovs § 1 femte ledd er gitt forskrifter om innretning og føring av registreringsskjema, gjelder denne paragrafs annet ledd annet punktum, tredje ledd og fjerde ledd tilsvarende.

§ 14 vert oppheva.

§ 15 skal lyde:

§ 15. Tilsynet med at loven overholdes.

1. Departementet fører tilsyn med at bestemmelsene i loven her overholdes. Kongen kan gi forskrifter om gjennomføringen av tilsynet.
2. Dersom kontroll av registreringsskjema eller andre forhold tyder på brudd på bestemmelsene om arbeids- og hviletid i §§ 3 og 12 i loven her, skal departementet kreve at det treffes tiltak i den utstrekning det anses nødvendig for å unngå

fremtidige brudd, herunder revisjon av skipets bemanning.

§ 16 skal lyde:

§ 16. Fravik fra loven.

1. *Bestemmelsene i § 12 første og annet ledd kan fravikes til skade for sjøfolk, dersom fraviket er gjort i bindende tariffavtale. Slike fravik skal, så langt som mulig, følge de fastsatte normene, men kan ta hensyn til hyppigere eller lengre fritidsperioder eller til erstatningsfritid for sjøfolk som arbeider om bord på skip på korte sjøreiser.*
2. *For sjøfolk som inngår i bro- eller maskinvakt skal fravik i tariffavtale fra bestemmelsene i § 12 første ledd være begrenset til minst 6 sammenhengende timer under forutsetning av at ingen slik reduksjon strekker seg over mer enn 48 timer og at hviletiden er på minst 70 timer for hvert tidsrom på sju dager.*
3. *Dersom det ikke finnes noen tariffavtale eller der Kongen finner at bestemmelsene i tariffavtalen, i forhold til bestemmelsene i § 12 fjerde og femte ledd ikke er tilstrekkelige, kan Kongen fastsette forskrifter for å sikre at sjøfolk får tilstrekkelig hvile.*
4. *Departementet kan i særskilte tilfeller og etter begrunnet uttalelse fra de berørte sjømanns- og rederiorganisasjoner fravike bestemmelsene i § 12 første og annet ledd på passasjerskip med skiftordning i innenriks fart, herunder fastsette nærmere vilkår for fraviket.*
5. *Departementet kan for mindre skip tillate fravik fra bestemmelsen i § 3 første ledd når det etter forholdene om bord i det enkelte skip eller typer av skip finnes rimelig og nødvendig.*
6. *Departementet kan også for større skip tillate fravik fra bestemmelsen i § 3 første ledd som ledd i prøveordninger og i andre særlige tilfeller.*
7. *Før fravik etter femte eller sjette ledd tillates, skal det innhentes uttalelse fra sakkyndig råd, jf § 17. Likebehandling etter modell av tidligere avgjørelser i rådet om fravik fra bestemmelsen i § 3 første ledd, kan tas av departementet uten at saken blir fremlagt i sakkyndig råd i hvert enkelt tilfelle.*
8. *Fravik etter bestemmelsene i fjerde, femte, sjette og syvende ledd annet punktum i paragrafen her, skal være tidsbegrenset.*

§ 18 skal lyde:

§ 18. Straffebud.

1. Dersom forholdet ikke rammes av strengere straffebud, straffes:
 - 1.1. med bøter en overordnet som forsettlig pålegger noen arbeid i videre utstrekning enn tillatt i eller i medhold av loven her, eller overtrer § 4 annet ledd annet punktum eller § 13 eller forskrifter gitt i medhold av § 13 eller § 15 første ledd.
 - 1.2. med bøter eller fengsel inntil 6 måneder den som forsettlig unnlater å utlevere eller føre, eller gjør

en uriktig innførsel i eller gjør uleselig noe som er ført inn i et registrerings skjema, eller ødelegger eller forstikker et registrerings skjema som skal oppbevares i henhold til denne lovs § 13 fjerde ledd.

- 1.3. som nevnt i nr. 1 og 2 den som forsettlig eller uaktsomt har unnlatt å søke å hindre en overtredelse som der er nevnt.
2. Overtredelse som nevnt i paragrafen her er forseelse uansett straffens størrelse.

II

I lov 12. juni 1987 nr. 48 om norsk internasjonalt skipsregister gjøres følgende endring:

§ 7 skal lyde:

§ 7. Arbeidstid og hviletid.

Lov 3 juni 1977 nr. 50 om arbeidstiden og hviletiden på skip gjelder for skip i dette register.

Den alminnelige arbeidstiden om bord skal ikke overstige 8 timer i døgnet og 40 timer i uken.

Arbeidstid utover alminnelig arbeidstid skal godtgjøres som fastsatt i avtale mellom partene.

Bestemmelsene i paragrafen her med unntak av lov 3. juni 1977 nr. 50 om arbeidstiden og hviletiden på skip § 12 kan fravikes i tariffavtale dersom fraviket er godkjent av departementet.

III

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til B og forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 39 mot 31 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.28.01)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Her antar presidenten at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven sin helhet bifaltes med 40 mot 30 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.28.35)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

C.

Stortinget ber Regjeringa vurdere om lov om arbeidstiden på skip ikkje skal gjelda for dei sjøfolka som skattemessig ikkje høyrer inn under ordninga med sjømannsfrådrag, men at dei i staden kjem inn under arbeidsmiljølova.

Presidenten: C blir i samsvar med forretningsordenen § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

L o v
om endring i petroleumsskatteloven

I

I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av under-sjøiske petroleumforekomster m.v. (petroleumsskatte-loven) gjøres følgende endring:

§ 3 bokstav b første avsnitt tredje punktum skal lyde:

Utgifter til erverv av driftsmidler som nevnt i foregående punktum kan kreves avskrevet med inntil 33¹/₃ pst. pr. år fra og med det år utgiften er pådratt, når formålet i henhold til godkjent plan for utbygging og drift og særskilt tillatelse til anlegg og drift etter petroleumsløven er produksjon, rørledningstransport og behandling av gass som skal nedkjøles til flytende form i nytt storskala nedkjølingsanlegg som ligger i Finnmark fylke eller i kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa eller Kvænangen i Troms fylke.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2001.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 56 mot 14 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.29.24)

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet også her vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes med 54 mot 14 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.29.51)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 4

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 21.30.
